

KOMISIA EURÓPSKÝCH SPOLOČENSTIEV

Brusel, 01.03.2005
KOM(2005) 65 v konečnom znení

ZELENÁ KNIHA

Dedenie a závety

{SEK(2005) 270}

(predložený Komisiou)

1. Úvod

Táto Zelená kniha otvára širokú diskusiu týkajúcu sa dedenia *ab intestat* (dedenie zo zákona) alebo dedenia zo závetu, vykazujúceho medzinárodné aspekty.

Komisia vyzýva všetky osoby, ktorých sa to týka, aby jej doručili svoje odpovede, ako aj akýkoľvek iný vhodný príspevok, do 30. septembra 2005 na túto adresu:

Commission européenne
Direction générale Justice, Liberté et Sécurité
Unité C1 – Justice civile
B – 1049 Bruxelles
Fax: + 32 (0) 2 299 64 57
Mail: jls-coop-jud-civil@cec.eu.int

Osoby, ktoré sa zapoja do tejto diskusie, musia uviesť, či súhlasia, alebo nesúhlasia s uverejnením svojich odpovedí a pripomienok na internetovej stránke Komisie.

* * *

VÝRAZY

„**Verejná listina**“: dokument, ktorý osvedčuje právnu skutočnosť alebo právny úkon a ktorého autentickosť je potvrdená verejným orgánom (napr. notárom).

„**Apostila**“: formálna náležitosť ustanovená v Haagskom dohovore z 5. októbra 1961 na účely uznávania cudzích listín.

„**Spoluzosnulí**“: osoby, medzi ktorými existuje dedičský vzťah (napr. otec a syn) a ktoré zomreli za podmienok, ktoré neumožňujú stanoviť poradie ich smrti.

„**Medzinárodná súdna príslušnosť**“: právomoc súdov určitej krajiny rozhodovať v prípade, ktorý obsahuje medzinárodný prvok.

„**Zostatková príslušnosť**“: pravidlá medzinárodnej príslušnosti súdov, ktoré neboli harmonizované na úrovni Spoločenstva.

„**De cujus**“: osoba, ktorej smrť je dôvodom dedenia (zosnulý).

„**Exequatur**“: formálna náležitosť vyžadovaná na uznanie a vykonanie cudzieho rozhodnutia.

„**Fórum**“: súd príslušný na posúdenie prípadu alebo súd, ktorý sa prípadom zaoberá.

„**Dedičské dohody**“: dohody uzatvorené pred úmrtím, týkajúce sa jednej alebo viacerých budúcich pozostalostí.

„**Dedenie *ab intestat***“: dedenie bez závetu.

„**Spojené závetý**“: závetý vystavené dvoma alebo viacerými osobami v tom istom akte a to buď v prospech tretej osoby, alebo recipročne vo vzájomný prospech.

Prijatie európskeho nástroja vo veci dedenia už bolo uvedené medzi prioritami Viedenského akčného plánu¹ z roku 1998. Program opatrení na zavedenie princípu vzájomného uznávania rozhodnutí v občianskych a obchodných veciach², prijatý Radou a Komisiou na konci roka 2000, predpokladá vypracovanie nástroja v tejto oblasti. Neskôr Haagsky program³ vyzýva Komisiu predložiť Zelenú knihu pokrývajúcu celú problematiku: uplatniteľný zákon, kompetencie a uznávanie, správne opatrenia (osvedčenia o dedičstve, registrácia závetov).

Zvýšený pohyb osôb v rámci priestoru bez vnútorných hraníc, ako aj zvýšenie počtu manželských zväzkov medzi príslušníkmi rozdielnych členských štátov, ktoré často sprevádza nadobudnutie majetku, ktorý sa nachádza na území viacerých krajín Únie, osobitne komplikujú dedičstvo.

Ťažkosti, na ktoré narážajú účastníci nadnárodného dedenia, sú väčšinou spojené s rozdielnosťou základných pravidiel, procedurálnych noriem a pravidiel konfliktu zákonov, ktorými sa táto oblasť riadi v členských štátoch.

Avšak dedičské záležitosti sú vylúčené z doteraz prijatých noriem súkromného medzinárodného práva Spoločenstva. Zdá sa teda nevyhnutné prijať pravidlá uvedené do súladu na európskej úrovni.

Väčšina dedičských konaní sa rieši mimosúdnou cestou. Z tohto dôvodu by prijatie právnych predpisov Spoločenstva týkajúcich sa výlučne určenia jurisdikcií príslušných vo veci rozhodovania dedičských sporov a uznávania a vykonávania ich rozhodnutí bolo nedostatočné.

V snahe zjednodušiť úlohy aktérov nadnárodného dedenia a účinne reagovať na konkrétne problémy občanov, musí nástroj Spoločenstva nevyhnutne upravovať aj uznávanie mimosúdnych dokladov a aktov (závetov, notárske akty, správne akty). Keďže úplná harmonizácia noriem hmotného práva členských štátov je nemysliteľná, je potrebné konať z hľadiska pravidiel konfliktu zákonov. Komisia sa domnieva, že v oblasti dedenia nenastane na úrovni Spoločenstva žiadny pokrok bez toho, aby sa prednostne neprejedнала otázka uplatniteľného práva.

V tomto smere je potrebné skúmať predovšetkým oblasť uplatnenia pravidiel konfliktov zákonov, ktoré by predstavovali jadro legislatívnej iniciatívy a ktoré by potenciálne mohli pokryť veľmi široké oblasti: platnosť závetov, oprávnenosť dediča, dedičské výhrady, vyporiadanie a delenie dedičstva, nedeliteľnosť...

Otázka kritéria umožňujúceho určiť uplatniteľný zákon musí byť tiež predmetom osobitnej pozornosti. Ako sa často stáva v medzinárodnom súkromnom práve, bolo by veľkým pokúšením nájsť "to jediné a správne" určujúce kritérium, to, ktoré by samo osebe vyriešilo všetky problémy. Mohla by to byť dlho uprednostňovaná štátna príslušnosť alebo miesto pobytu, ktoré je v súčasnosti viac "v móde".

V oblasti dedenia však nejestvuje kritérium bez nevýhod. Posledné bydlisko zosnulého, ktoré sa používa ako určujúce kritérium, by mohlo napríklad zapríčiniť uplatnenie zákona, ktorý má len veľmi málo spoločného s dedením: ak *de cuius* nemá občianstvo krajiny, v ktorej zomrel,

¹ Ú. v. C 19, 23.1.1999.

² Ú. v. C 12, 15.1.2001.

³ Pozri závery predsedníctva Európskej rady v Bruseli, 4. a 5. november 2004.

a keď väčšina jeho majetku sa nachádza v inej krajine. Je teda potrebné tvrdošijne sa snažiť nájsť jediné určujúce kritérium? Je vhodnejšie prijať istú pružnosť, vrátane priznania istej úlohy aj voľbe zúčastnených strán?

Nech je však určujúce kritérium zvolené budúcou normou Spoločenstva na určenie uplatniteľného zákona akékoľvek, nedá sa vylúčiť, že toto kritérium nebude v niektorých situáciách veľmi zodpovedať oprávneným očakávaniam účastníkov dedičského konania. Tieto očakávania predstavujú parameter, ktorý je potrebné zohľadniť v kontexte jednotného trhu zaručujúceho osobám voľný pohyb. Osoba sa tak môže zdržiavať nejaký čas v krajine bez toho, aby tam získala akýkoľvek majetok, pretože sa zamýšľa po istom čase vrátiť do vlasti, kde napokon naďalej sídli jej rodina, a kde sa nachádza jej majetok. Ak táto osoba zomrie v krajine, kde sídlila, mohlo by byť oprávnené, aby sa dedenie riadilo právom štátu, ktorého bol štátnym príslušníkom. Naopak, uplatnenie zákona podľa štátnej príslušnosti nie je oprávnené, ak *de cuius* dávno opustil vlast' a sídlil v členskom štáte, kde sa nachádzajú všetky jeho putá, rodinné a majetkové.

* * *

Ak je určenie uplatniteľného zákona podstatné, nie je možné podceňovať ani otázku súdnej príslušnosti. V niektorých členských štátoch je intervencia sudcu povinná; v iných je nevyhnutná pri vypořádání zložitých alebo konfliktných dedičstiev.

Ustanoviť pravidlá vo veci súdnej príslušnosti zahŕňa nutnosť poznať aj odpoveď na otázku, či je potrebné pre určenie príslušnosti stanoviť jediné určujúce kritérium, alebo naopak, prijať istú pružnosť.

Keďže v mnohých členských štátoch prebiehajú dedičské konania väčšinou mimo súdov, niekedy s prispením verejných orgánov alebo niektorých právnych profesií, je okrem iného potrebné zaoberať sa prípadnými predpismi týkajúcimi sa medzinárodnej právomoci týchto orgánov a profesií.

Pri skúmaní všetkých týchto aspektov bude nevyhnutné posúdiť mnohé konkrétne otázky, ako dedičské dohody, dedičské výhrady a dedičské „trusty“. Táto inštitúcia, neznáma vo väčšine právnych systémov, sa však vo viacerých členských štátoch často využíva.

Nakoniec, cieľom legislatívnej intervencie Spoločenstva musí byť aj odstránenie správnych a praktických prekážok vo veci dedenia. V tejto perspektíve sa musí predpokladať vytvorenie „európskeho certifikátu dediča“. Táto požiadavka, ako aj registrovanie závetov sa výslovne uvádzajú v Haagskom programe.

2. PRAVIDLÁ KONFLIKTU VECNEJ PÔSOBNOSTI ZÁKONOV

2.1. Všeobecné otázky

Univerzálny charakter týchto budúcich pravidiel by sa nemal spochybňovať: obmedzenie uplatňovania zladených pravidiel konfliktu vecnej pôsobnosti zákonov na medzinárodné situácie striktne obmedzené na Spoločenstvo s vylúčením tých, do ktorých zasahujú právne poriadky tretích krajín, by skomplikovalo úlohu jednotlivcov aj odborníkov z oblasti práva.

Najprv je potrebné preskúmať rozsah príslušnosti zákonov vo veci dedenia, ak sa rovnaké oblasti neriadia nevyhnutne dedičským právom vo všetkých právnych systémoch.

Harmonizácia pravidiel konfliktu vecnej pôsobnosti zákonov by sa preto mala doplniť o vymedzenie oblasti dedičského práva.

Ďalej je potrebné stanoviť jedno určujúce kritérium alebo viacero určujúcich kritérií.

Napokon je potrebné vedieť, či budúce právne predpisy Spoločenstva budú okrem určenia dedičov a ich práv upravovať aj spôsoby prevodu dedičstva na dedičov.

Otázka 1: Aké otázky je potrebné spájať s dedičským právom?

Obzvlášť, mali by sa pravidlá konfliktu vecnej pôsobnosti zákonov obmedziť na určenie dedičov a ich práv alebo by mali pokryť aj vyporiadanie alebo rozdelenie dedičstva?

Otázka 2: Aké kritérium použiť na určenie uplatniteľného zákona? Malo by sa používať rovnaké kritérium pre celú oblasť pokrytú uplatniteľným zákonom, alebo by sa mohli používať rôzne kritériá pre rôzne aspekty dedenia?

Najmä pravidlo Spoločenstva o konflikte, má rozlišovať hnutel'ný a nehnuteľný majetok? Je potrebné prisúdiť istú úlohu zákonu krajiny, kde sa nehnuteľnosť nachádza?

2.2. Závety a dedičské dohody

Pokiaľ ide o platnosť závetov, práva členských štátov prijali rozličné riešenia týkajúce sa spôsobilosti spísať závet, formy závetu, vecnej platnosti, spojených závetov⁴, dedičských dohôd⁵ alebo odvolateľnosti. Pravidlá konfliktu sú taktiež rôzne.

Otázka 3: Aký zákon sa má uplatniť na:

- všeobecnú spôsobilosť spísať závet?

- platnosť:

- pokiaľ ide o formu závetov?
- pokiaľ ide o vecnú podstatu závetov?
- spojených závetov?
- dedičských dohôd?
- odvolania závetov?

Ako formulovať pravidlo konfliktu, aby sa zohľadnila prípadná zmena určenia uplatniteľných zákonov medzi dňom vystavenie závetu a dňom úmrtia?

⁴ Závety vystavené dvoma osobami v tom istom akte.

⁵ Dohody týkajúcej sa jedného alebo viacerých budúcich pozostalostí.

2.3. Spoluzosnuli

Poradie, v ktorom zomrú dve osoby, ktoré by dedili jedna po druhej, môže mať vplyv na práva ich vlastných dedičov. Ak tieto osoby zomrú počas tej istej udalosti, niektoré členské štáty predpokladajú, že zomreli naraz, iné stanovujú poradie, v ktorom sa predpokladá, že prišli o život. Ak sa dedičstvá po spoluzosnulých riadia protichodnými zákonmi, môže byť nemožné ich vyporiadať.

Otázka 4: Ako riešiť otázku prípadnej nezlučiteľnosti zákonov uplatniteľných na pozostalosti spoluzosnulých?

2.4. Voľba práva uplatniteľného na dedičstvo

Napriek tomu, že väčšina členských štátov Európskej únie nepripúšťa voľbu dedičského práva budúcim *de cujus* alebo dedičmi, otázka je stále závažná. Nech sa vyberie akékoľvek určujúce kritérium, nedá sa vylúčiť, že v niektorých situáciách nebude primerané oprávneným očakávaniam aktérov dedenia. Mohlo by sa teda rátať s istou pružnosťou.

Otázka 5: Je potrebné priznať budúcemu *de cujus* (pri dedení zo závetu alebo dedení ab intestat) možnosť zvoliť právo, ktorým sa bude dedičstvo riadiť, so súhlasom alebo bez súhlasu svojich domnelých dedičov? Je potrebné rozšíriť ho na dedičov po začatí dedičského konania?

Otázka 6: Ak sa pripustí voľba dedičského práva, je potrebné obmedziť možnosti voľby a stanoviť jej podmienky? Ak neboli stanovené ako objektívne určenie uplatniteľného zákona, je potrebné prijať tieto kritériá: štátna príslušnosť, bydlisko, miesto pobytu alebo iné?

Otázka 7: Kedy sú tieto určenia potrebné? Je potrebné ich doplniť špecifickými podmienkami (trvanie, zachovanie k dátumu úmrtia...)?

Otázka 8: Je potrebné prijať voľbu zákona uplatniteľného na spojené závety a na dedičské dohody? Je potrebné upraviť túto voľbu? Ak áno, ako?

Otázka 9: Je potrebné umožniť manželovi/manželke zvoliť zákon uplatniteľný na úpravu majetkových pomerov v manželstve na riadenie svojho dedenia?

2.5. Dedičské výhrady

Právne systémy všetkých členských štátov upravujú ochranu blízkych zosnulého, ktorý by ich chcel vydediť. Táto ochrana často nabera formu dedičskej výhrady, ale tento mechanizmus nie je v rámci Európskej únie jednotnomyseľne uznaný.

Otázka 10: Je potrebné zachovať uplatňovanie dedičskej výhrady, ak zákon určený pravidlom konfliktu zákonov nepozná tento postup alebo definuje jeho dosah iným spôsobom? Ak áno, podľa akých podmienok?

2.6. Dedičské trusty

Ak trust nadobudne medzinárodný charakter, súdy a iné príslušné orgány oprávnené rozhodovať musia mať možnosť určiť, aké zákony sa naň uplatňujú. Okrem práva priznaného ustanoviteľovi trustov zvoliť uplatniteľný zákon by mohlo byť potrebné ustanoviť pravidlá konfliktu vecnej pôsobnosti zákonov špecifických pre trust.

Otázka 11: Je potrebné prijať špecifické pravidlá konfliktu vecnej pôsobnosti zákonov vo veci trustov? Ak áno, aké?

2.7. Postúpenie

Po zjednotení pravidiel konfliktu zákonov na úrovni Spoločenstva sa postúpenie stane nepotrebným, ak všetky elementy na určenie uplatniteľného zákona budú situované v jednom členskom štáte. Problém vznikne, ak pravidlá konfliktu vecnej pôsobnosti zákonov určia zákon tretieho štátu.

Otázka 12: Má budúci nástroj Spoločenstva pripustiť postúpenie, ak zladené pravidlá konfliktu vecnej pôsobnosti zákonov určia zákon tretieho štátu? Ak áno, za akých podmienok a do akej miery?

2.8. Predbežné otázky

Zákon uplatniteľný na dedenie podmieňuje niekedy vyporiadanie dedičstva odpoveďou na takzvanú “predbežnú” otázku, ktorá sa môže riadiť iným zákonom: platnosť manželstva alebo partnerstva, stanovenie príbuzenských vzťahov...

Otázka 13: Aké pravidlo konfliktu vecnej pôsobnosti zákonov je potrebné prijať na určenie zákona uplatniteľného na predbežné otázky za účelom dedenia?

3. PRAVIDLÁ PRÍSLUŠNOSTI

Členské štáty prijali veľmi rozdielne kritériá: posledné bydlisko zosnulého, bydlisko odporcu alebo žalobcu, miesto, kde sa niektorá časť majetku nachádza, alebo štátna príslušnosť zosnulého alebo jednej či druhej spornej strany. V tejto veci je potrebné vziať do úvahy veľmi rozdielne záujmy: záujmy domnelých dedičov, ktorí niekedy sídlia v rôznych krajinách, ale aj záujmy rôznych štátov, ktorých sa to týka, predovšetkým preto, že majetok sa nachádza na ich území.

3.1. Výber hlavnej súdnej príslušnosti

Prvou možnosťou by bolo určiť jediné príslušné fórum bez ohľadu na rozdelenie vykonané podľa hnutelnej či nehnuteľnej povahy dedeného majetku. Avšak podľa vzoru toho, čo by sa mohlo urobiť vo veci uplatniteľného zákona, bolo by vhodné aj tu prijať pružnejšie pravidlá a to viacerými spôsobmi.

Otázka 14: Je žiadúce vymedziť jediné príslušné fórum vo veci dedenia? Je možné upustiť od príslušnosti súdu umiestnenia nehnuteľností? Ak by sa malo určiť jednotné všeobecné kritérium, aké kritérium by to bolo?

Otázka 15: Možno uvažovať o možnosti pre dedičov obrátiť sa na súd iného členského štátu ako štátu určeného prípadným hlavným pravidlom sporu o príslušnosť? Ak áno, za akých podmienok?

Otázka 16: V priebehu dedičského konania nevybaveného v jednom členskom štáte, je potrebné prijať možnosť požiadať súd iného členského štátu, kde sa nachádza majetok z pozostalosti, prijať prechodné a zaisťovacie opatrenia?

Otázka 17: Je potrebné zahrnúť do budúceho nástroja Spoločenstva ustanovenia umožňujúce presun prípadu zo súdu jedného členského štátu na súd iného členského štátu, a ak áno, za akých podmienok?

Uplatňovanie kritérií stanovených budúcim nástrojom môže viesť k určeniu súdu tretieho štátu. V tom prípade nie je nevyhnutne potrebné jednostranne sa zriecť príslušnosti súdov členských štátov, zatiaľ čo iné určujúce kritériá vylúčené na úrovni Spoločenstva by boli relevantné na jednostranné vymedzenie príslušnosti týchto súdov vzhľadom na súd tretích štátov. Ponechanie zodpovedania tejto otázky na vnútroštátne právne predpisy členských štátov ako “zostatkovú príslušnosť”, znemožňuje nájsť spoločné riešenia a môže vytvoriť ďalšie spory o príslušnosť.

Kritériom príslušnosti v Spoločenstve by bolo napríklad posledné bydlisko zosnulého. Občan členského štátu A zomrie v tretej krajine, v ktorej mal bydlisko len krátky čas. Všetci jeho dedičia sa nachádzajú v členskom štáte A a väčšina jeho majetku v členskom štáte B. V tomto prípade právo Spoločenstva (posledné bydlisko zosnulého) neurčí žiadny členský štát, ani A, ani B, zatiaľ čo pozostalosť má omnoho užšiu súvislosť s týmito dvoma štátmi než s tretím štátom posledného bydliska zosnulého. Odkázanie riešenia tejto otázky na vnútroštátne pravidlá by mohlo spôsobiť ďalší problém. Ak členský štát A uplatní kritérium štátnej príslušnosti a členský štát B kritérium umiestnenia majetku: pozitívny spor o príslušnosť súdov. V opačnom prípade: negatívny spor o príslušnosť súdov.

Otázka 18: Aké skutočnosti by boli podstatné na určenie príslušnosti súdov členských štátov v situácii uvedenej vyššie?

Otázka 19: Mali by sa tieto špecifické pravidlá príslušnosti uplatňovať aj na majetok nachádzajúci sa na území tretieho štátu, ktorý sa vzhľadom k nemu dožaduje výlučnej príslušnosti?

3.2. Konanie spojené s prevodom nehnuteľností

Prevod nehnuteľného majetku dáva podnet na zápis do rôznych registrov. V niektorých členských štátoch sa záznamy do týchto registroch vykonávajú až po predložení vyneseneho rozhodnutia alebo aktu vystaveného vnútroštátnymi orgánmi. Dalo by sa uvažovať o tom, že zmena registrov by sa mohla vykonávať na základe dokladov vydaných v inom členskom štáte.

Otázka 20: Je potrebné vyhradiť príslušnosť orgánom miesta, kde sa nehnuteľný majetok, ktorý je predmetom dedenia, nachádza, ak sa hlavná príslušnosť priznala orgánom iného členského štátu na:

- vystavenie dokladov potrebných na zmenu majetkových registrov?
- vykonanie správnych úkonov a úkonov spojených s prevodom majetku?

Otázka 21: Možno vypracovať jednotné doklady Spoločenstva, ktoré by sa používali vo všetkých členských štátoch, kde sa nachádza majetok? Ak áno, ktoré zo súčasných dokladov by sa mohli zjednotiť? Môžu sa zrušiť alebo zjednodušiť niektoré kroky v súčasnosti nevyhnutné v rámci medzinárodného dedenia? Ak áno, ktoré?

3.3. Príslušnosť mimosúdnych orgánov

Vzhľadom na dôležitosť úloh vykonávaných mimosúdnyimi orgánmi – notármi alebo pracovníkmi rôznych správ – by sa mohlo dedičom umožniť splniť niektoré formality prostredníctvom orgánov v blízkosti ich bydliska, ak nebývajú v mieste určenom pravidlom hlavnej príslušnosti.

Otázka 22: *Je potrebné predpokladať, že sa zladené pravidlo príslušnosti bude uplatňovať aj na iné orgány, ktoré by mohli konať v záležitosti dedenia?*

Otázka 23: *Je potrebné predpokladať, že by sa niektoré formality mohli vykonávať prostredníctvom orgánov iného členského štátu ako štátu určeného hlavným pravidlom sporu o príslušnosť? Je potrebné upraviť túto možnosť?*

3.4. Trusty

Keďže boli dedičské záležitosti vylúčené z rozsahu pôsobnosti nariadenia (ES) č. 44/2001, neexistujú pravidlá príslušnosti platné v Spoločenstve na spory týkajúce sa dedičských trustov, ktoré by neboli pokryté uvedeným nariadením.

Otázka 24: *Aké pravidlá príslušnosti by mal obsahovať budúci nástroj Spoločenstva vo veci dedičských trustov?*

4. PRAVIDLÁ UZNÁVANIA A VYKONÁVANIA

Budúce právne predpisy Spoločenstva musia zjednotiť úlohu dedičov tak, že umožnia uznanie a vykonávanie aktov a dokladov potrebných na uznanie ich práv: súdne rozhodnutia, notárske akty, závetý, doklady potvrdzujúce oprávnenosť dediča, splnomocnenia vystavené osobám povereným spravovaním a vyporiadaním pozostalosti...

4.1. Uznávanie a vykonávanie rozhodnutí

Tým, že sa ustanovia zladené pravidlá o uplatniteľnom práve, dosiahne budúca právna úprava vysoký stupeň vzájomnej dôvery, čím sa stane zachovanie prechodných opatrení na uznávanie a vykonávanie rozhodnutí nepotrebným. Ak by sa však dôvody zamietnutia zachovali, museli by byť rovnaké pre všetky členské štáty.

Otázka 25: *Možno zrušiť exequatur na účely uznávania rozsudkov? Je Naopak potrebné zahrnúť dôvody zamietnutia uznania a vykonania rozsudkov? Ak áno, ktoré?*

Otázka 26: *Možno predpokladať, že by rozsudok vynesný v jednom členskom štáte vo veci dedenia bol plne uznaný a umožnil by meniť pozemkové registre v inom členskom štáte? Je potrebné inšpirovať sa článkom 21 ods. 3 nariadenia (ES) č. 2201/2003?*

4.2. Uznávanie a vykonávanie aktov a závetov

V niekoľkých členských štátoch notári a iné orgány vystavujú verejné listiny o prevode a vyporiadaní dedičstva. Uznávanie a vykonávanie týchto aktov musí byť ustanovené.

Mimo iné je potrebné preskúmať prípadné pravidlá uplatniteľné na zahraničné závetý, ktoré sa často nemôžu plne vykonať.

Otázka 27: *Možno na verejné listiny vystavované v oblasti dedenia uplatňovať rovnaký režim uznávania a vykonávania ako na rozsudky? Možno teda predpokladať, že by notárske akty vystavené v jednom členskom štáte vo veci dedenia umožnili meniť pozemkové registre bez ďalšieho konania v iných členských štátoch? Je potrebné inšpirovať sa článkom 46 nariadenia (ES) č. 2201/2003?*

Otázka 28: *Je potrebné uvažovať o konkrétnych pravidlách, ktoré by uľahčili uznávanie a vykonávanie závetov vystavených v jednom členskom štáte v inom členskom štáte?*

4.3. Tretie osoby poverené správou dedičstva (vrátane dedičských trustov)

V závislosti od členských štátov je určenie tretích osôb poverených správou a vyporiadaním dedičstva voliteľné alebo povinné. Určenie týchto osôb, ako aj ich práv, ktoré sa menia podľa jednotlivých systémov, sa v ostatných členských štátoch nie vždy uznáva.

Keď ide o uznávanie a vykonávanie rozhodnutí prijatých o dedičských trustoch, je potrebné preskúmať vplyv uznania samotných trustov na zmenu pozemkových registrov.

Otázka 29: *Možno uvažovať o plnom uznávaní určenia a práv tretích osôb ako správcov vo všetkých členských štátoch? Je potrebné predpokladať dôvody umožňujúce spochybniť toto určenie a tieto práva?*

Otázka 30: *Je potrebné vytvoriť osvedčenie potvrdzujúce určenie tretej osoby poverenej správou dedičstva a opisujúci jej práva? Kto alebo aký orgán by mal byť poverený vystavením tohto osvedčenia? Čo by malo byť jeho obsahom?*

Otázka 31: *Umožnilo by uznanie dedičských trustov zápis majetku trustu a listín viažucich sa k nemu do pozemkových registrov? V opačnom prípade, aké ustanovenia by bolo potrebné prijať?*

Otázka 32: *Je potrebné prijať ustanovenia ochraňujúce uplatňovanie dedičskej výhrady ustanovenej dedičským právom alebo iným zákonom, ktorý by vyžadoval uplatňovanie tejto ochrany, napriek existencii trustu? Ak áno, aké?*

5. DŮKAZY O OPRÁVNENÍ DEDIČA: EURÓPSKY CERTIFIKÁT DEDIČA

Dôkaz o oprávnení dediča sa predkladá podľa právnych systémov rôznymi spôsobmi. Pre dedičov je podstatné môcť dokázať svoje práva s cieľom získať do vlastníctva majetok z pozostalosti, ktorý im prináleží bez začatia konania. Ak sú zladené pravidlá konfliktu vecnej pôsobnosti zákonov, zavedenie certifikátu s rovnakou platnosťou v celom Spoločenstve je realizovateľné. To by bol nepopierateľný prínos.

Musia sa vyriešiť viaceré otázky: podmienky vystavenia certifikátu, jeho obsah a dôsledky.

Otázka 33: Na aké účely by certifikát slúžil?

Otázka 34: Aké údaje má certifikát obsahovať?

Otázka 35: V ktorom členskom štáte by mal byť vystavený? Je potrebné nechať každý členský štát slobodne si zvoliť orgány, ktoré budú môcť vystaviť certifikát, alebo je potrebné vzhľadom na obsah a účely certifikátu stanoviť určité kritériá?

6. REGISTRÁCIA ZÁVETOV

Vyhľadávanie závetov, najmä ak boli spísané v zahraničí, predstavuje niekedy neprekonateľnú prekážku.

Otázka 36: Je potrebné stanoviť zavedenie systému registrácie závetov vo všetkých členských štátoch? Je potrebné uvažovať o vytvorení centralizovaného registra?

Otázka 37: Aké spôsoby by sa mali ustanoviť na uľahčenie prístupu domnelých dedičov a príslušných orgánov (a to aj z ich vlastného členského štátu) k vnútroštátnym údajom v systéme alebo v centralizovanom registri?

7. OVEROVANIE LISTÍN

Vytvorenie európskeho súdneho priestoru prináša odstránenie alebo zjednodušenie formalít.

Otázka 38: Spôsobiloby by zrušenie všetkých formalít spojených s overovaním listín alebo vydávaním apostily (osvedčenia) pre verejné listiny vystavené v členskom štáte, týkajúce sa dedenia, ťažkosti?

8. LEGISLATÍVNY PRÍSTUP

Na základe uvedeného je zrejmé, že vypracovanie pravidiel Spoločenstva týkajúcich sa dedenia a závetov bude mimoriadne rozsiahla a zložitá práca.

Otázka 39: Možno uvažovať o vypracovaní jediného a úplného nástroja? V opačnom prípade, v akom poradí a podľa akých etáp organizovať prácu?